

Beslut

**efter planerad kvalitetsgranskning vid Ludvigsborgs
friskola med huvudmannen Ludvigsborgs fristående
skola, ek. förening i Hörby kommun**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Ludvigsborgs friskola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen samt av skollagens bestämmelser om huvudmannens styrning och stöd.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden samt huvudmannens styrning och stöd inom det femte området. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Ludvigsborgs friskola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera kunskapsresultat på aggregerad nivå för att identifiera förklaringar till eventuella skillnader mellan elevgrupper, ämnen och över tid. Rektorns analys behöver sedan ligga till grund för förbättringsåtgärder.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare behöver, under ledning av rektorn, utveckla strategier så att elevernas självförtroende och motivation stärks samt förmedla höga förväntningar på alla elever.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del.

- Rektorn och lärarna behöver utveckla ett samlat arbete med studiero som inkluderar gemensamma strategier och samsyn kring vad studiero innebär.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydligare leda och styra lärarnas arbete med kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg för att säkerställa att alla lärare använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Huvudmannens styrning och stöd

Huvudmannen styr och stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver skapa strukturer och rutiner som stödjer att huvudmannen kan agera som en oberoende part i förhållande till rektorn. I detta ingår att skaffa sig ett underlag för att kunna göra självständiga bedömningar av verksamhetens måluppfyllelse samt att tydliggöra hur huvudmannen säkerställer sitt oberoende när det gäller hantering av klagomål och kränkingsanmälningar.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 7 november 2025 redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 156, 221 00 Lund. Hänvisa till Skolinspektionens

diarienummer för granskningen (dnr 2024:8365) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Uppföljning och analys

Rektorn följer i vissa avseenden upp och har god kännedom om verksamheten, men rektorn gör en begränsad analys av kunskapsresultaten på aggregerad nivå. Uppföljning av kunskapsresultat sker vid flera olika avstämningspunkter under läsåret och involverar såväl rektorn som lärare och elevhälsans representanter. Bland annat hålls klasskonferenser vid läsårsstart och regelbundna avstämningsmöten mellan rektor och specialpedagog under terminens gång utifrån bland annat screeningar, nationella prov och kartläggningar i klasserna. Rektorn följer också upp betygen vid terminsslut tillsammans med specialpedagogen. Fokus vid de olika uppföljningstillfällena är dock främst de elever som inte når eller riskerar att inte nå målen och vilka insatser som behöver göras för dem. Rektorns analys av kunskapsresultaten på aggregerad nivå är begränsad, exempelvis vad gäller skillnader och likheter i betyg och omdömen mellan ämnen, elevgrupper och över tid. Inte heller efterfrågar rektorn något underlag för en sådan analys av lärarna. Rektorn har dock konstaterat att måluppfyllelsen i årskurs 6 var ovanligt låg under förra läsåret, vilket rektorn och lärarna kopplar till bristande läsförståelse bland eleverna. Vidare följer rektorn upp lärarnas undervisning och förutsättningar samt hur värdegrundsuppdraget integreras i undervisningen. Rektorn har god kännedom om olika lärares undervisning genom exempelvis lektionsbesök och samtal i formella och informella forum. Bland annat har rektorn identifierat att det finns vissa skillnader i undervisningens kvalitet beroende på lärare.

Utifrån sin kännedom om verksamheten och de olika elevgrupperna har rektorn initierat vissa utvecklingsinsatser och omfördelat resurser, även om utvecklingsarbetet inte tydligt bygger på en helhetsanalys av skolenhetens kunskapsresultat. För att öka likvärdigheten vad gäller undervisningens kvalitet och den röda tråden mellan stadierna bedrivs ett pågående utvecklingsarbete kring kollegialt lärande, där lärare arbetar i par och auskulterar hos varandra enligt ett särskilt upplägg. När det gäller bristande läsförståelse har rektorn, utifrån den allmänna debatten kring läsförståelse i den svenska skolan och iakttagelserna i den ovannämnda årskursen, initierat en utvecklingsinsats kring läsfrämjande arbete som omfattar hela skolan. I nämnda årskurs har rektorn också omfördelat resurser för att införa dubbelbemanning i de ämnen där måluppfyllelsen är lägst.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Överlag skapar rektorn goda förutsättningar för lärare att samverka, även om rektorn ger begränsad ledning kring innehållet vad gäller exempelvis bedömning. Möjligheterna för samverkan har utökats detta läsår och personalen träffas regelbundet i flera olika konstellationer med tydlig agenda, både lärare emellan och lärare och elevhälsa. Vidare följer rektorn upp det kollegiala lärandet på ett strukturerat sätt genom att lärarna skriftligt och muntligt redovisar sitt arbete med auskultationer. Därigenom skapar sig rektorn också en bild av hur det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Skolans arbets- och förhållningssätt är generellt tydliga och kommuniceras av rektorn i olika sammanhang, exempelvis genom att rektorn är närvarande i verksamheten och kommunicerar löpande med personalen, men också genom att rektorn skickar ut skriftlig information till personalen och vid behov formulerar rutiner för arbetet på olika områden. Därtill får obehöriga lärare stöd genom att rektorn tagit fram ett PM för introduktion. Rektorn stöttar också dessa lärare genom att ta del av deras lektionsplaneringar och besöka deras lektioner.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn ger svag ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete. Rektorn och lärarna jämför i viss mån kunskapsresultaten för pojkar och flickor, men eftersom rektorns uppföljning överlag har ett stort fokus på individnivå analyseras inte könsmönster på ett strukturerat sätt. Vissa diskussioner kring pojkars och flickors resultat har förekommit och jämställdhetsaspekter ingår i det pågående arbetet med auskultationer, men det bedrivs inget systematiskt arbete kring jämställdhetsfrågor och rektorn ger inte heller någon tydlig ledning i hur personalen ska arbeta främjande med jämställdhet.

Skolledningen beskriver att de fått upp ögonen för detta område i och med Skolinspektionens granskning och att de planerar att sätta ett arbete under nästa läsår.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver följa upp och analysera kunskapsresultat på aggregerad nivå för att identifiera förklaringar till eventuella skillnader mellan elevgrupper, ämnen och över tid. Rektorns analys behöver sedan ligga till grund för förbättringsåtgärder.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorns uppföljning av kunskapsresultat framför allt har fokus på elever som inte når eller riskerar att inte nå målen. Utan en fördjupad analys av betyg och omdömen på grupp- och enhetsnivå är det svårt för rektorn att skapa sig en helhetsbild av vilka likheter eller skillnader som finns mellan elevgrupper, ämnen och lärare. Detta riskerar leda till att skolans utvecklingsarbete riktas mot andra områden än där det behövs som mest.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar sin uppföljning och analys för att skapa sig en helhetsbild av kunskapsresultaten i relation till undervisningens genomförande och de förutsättningar som har getts lärarna. Rektorns analys behöver grunda sig på en bred uppföljning av olika resultatmått, såsom betyg och omdömen i samtliga ämnen och årskurser. I analysen behöver rektorn sträva efter att få syn på mönster genom att exempelvis granska skillnader och likheter mellan olika ämnen, lärare, klasser och elevgrupper såsom flickor och pojkar. Även jämförelser över tid är viktiga för att få en helhetsbild. Ett ytterligare steg i analysen är att identifiera möjliga orsaker till eventuella skillnader i resultaten. Detta kan rektorn göra genom att sätta kunskapsresultaten i relation till de uppgifter som rektorn har om undervisningens genomförande och personalens förutsättningar. Rektorns slutsatser behöver sedan ligga till grund för val och genomförande av relevanta förbättringsåtgärder.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever, observationer samt inkommen dokumentation.

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är i vissa avseenden strukturerad, men undervisningens syfte är inte alltid tydligt för eleverna. Lektionerna följer en tydlig struktur på så sätt att lärarna inledningsvis förmedlar vad eleverna ska arbeta med, såväl muntligt som skriftligt på tavlan. I de flesta fall presenteras lektionsupplägget i punktform där det framgår vilka aktiviteter och uppgifter som eleverna ska genomföra och i vilken ordning. Därigenom skapas också ett logiskt flöde mellan olika lektionsmoment. Däremot följer lektionsavslutningarna inte alltid en tydlig struktur. Ibland slutar lektionerna genom att eleverna lämnar klassrummet och ibland med att läraren först sammanfattar vad eleverna arbetat med. Det varierar också hur väl lärarna förmedlar och tydliggör syftet i olika ämnen. Lärarna i de högre årskurserna tar upp syftet vid nytt moment eller arbetsområde, exempelvis genom att koppla undervisningsinnehållet till verkliga livet. I de lägre årskurserna görs syfte och lärandemål dock inte lika tydligt för eleverna.

Vidare ger lärare ett aktivt stöd så att eleverna förstår, kommer igång med sitt skolarbete och bibehåller sitt engagemang. På de flesta lektioner cirkulerar läraren i klassrummet för att hjälpa eleverna vidare i arbetet genom att visa, förtydliga instruktioner, ställa motfrågor eller reflekterande frågor samt genom att förklara på olika sätt. Lärarna är medvetna om vikten av att läsa av situationen och direkt hantera om elever inte förstår vad de ska göra på lektionen. När sådana situationer uppstår fångar lärarna i de flesta fall upp detta och stöttar elever, exempelvis genom att repetera instruktionerna eller berätta hur eleven ska tänka istället för att direkt ge svaret. Om läraren märker att många elever har samma fråga hanterar läraren det med att hålla en extra genomgång.

Undervisningen består huvudsakligen av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en viss variation, även om det finns skillnader mellan lärare. I högre årskurser ser balansen mellan aktiviteter olika ut beroende på ämne, elevgrupp, och lektionens längd. Den variation som förekommer handlar bland annat om att eleverna på lektionerna får titta på film, ha gruppdiskussioner och lyssna på lärarens genomgång. Några lärare bedriver dock en mer ensidig undervisning som till stor del består av lärarens genomgångar. I lägre årskurser varierar lektionerna genom att lärarna använder sig av olika arbetssätt, såsom film, rollspel och olika typer av spel, liksom genom variation mellan enskilt arbete och samarbete i olika konstellationer. Även rörelsepauser används strategiskt av lärarna för att skapa variation och upprätthålla koncentrationen.

Elevers delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Undervisningen innehåller övningar och frågor där eleverna får reflektera utan ett givet svar och det finns utrymme för eleverna att reflektera över sitt eget lärande. På lektionerna får elever ofta reflektera kring och diskutera öppna frågor i relation till undervisningens innehåll, såsom vad de tycker om olika saker och hur ämnesinnehållet relaterar till deras egna erfarenheter. I samband med högläsning ställer lärarna exempelvis frågor kopplat till texternas innehåll där de låter eleverna jämföra sitt eget liv med personer i texten. Eleverna ges också möjlighet att reflektera kring sitt eget lärande, exempelvis genom att lärarna ställer frågor om vad eleverna lärt sig efter ett arbetsområde eller om hur eleverna tycker att de lär sig lättast. Lärare låter även elever reflektera över sina egna framsteg och kunskaper genom att de bland annat får jämföra sina uppgifter över tid eller själva identifiera felaktigheter i texter som de skrivit. Härutöver arbetar lärarna i en årskurs med ett stort fokus på studieteknik och självreflektion.

Vidare använder lärarna några olika metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna, men det är inte tydligt för eleverna att de får vara med och påverka undervisningen. I de lägre årskurserna fångar lärarna upp elevernas intressen och frågar vad de vill veta mer om, för att sedan planera undervisningen utifrån detta. Ett exempel är att eleverna, inför ett arbete om svampar, önskade att särskilt få fokusera på giftiga svampar. Lärarna låter ibland också eleverna välja mellan olika alternativ, både vad gäller arbetssätt och innehåll i fördjupningsuppgifter. Undervisningen utvärderas i de lägre årskurserna genom exit tickets och enklare frågor från lärarna. I högre årskurser görs utvärderingar efter arbetsområden eller vid terminsslut och undervisning finns med som en återkommande punkt vid mentorstid varje vecka. Däremot synliggör lärarna inte fullt ut för eleverna att och hur de har inflytande över undervisningen.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Undervisningens innehåll och arbetssätt är överlag anpassat till aktuell elevgrupp så att det utmanar alla elever, oavsett hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling. I de flesta ämnen görs anpassningar utifrån elevernas nivå. Det finns möjlighet för elever att få såväl utmaningar som extra stöttning genom exempelvis nivåanpassade läromedel, extrauppgifter, uppgifter på olika nivåer och en-till-en-genomgångar. På några observerade lektioner finns olika svårighetsgrad på uppgifterna där eleverna exempelvis kan välja en mer avancerad uppgift av öppen karaktär som kräver jämförelser och reflektion kring det egna lärandet. Lärarna arbetar också nära tillsammans med skolans specialpedagog för att utveckla anpassningar för de elever som behöver mer stöd. Några elever upplever dock att det varierar mellan ämnen om de kan få tillräckliga utmaningar.

Vidare förekommer vissa inslag som stärker elevernas självförtroende och motivation att lära, men alla lärare arbetar inte lika tydligt med detta eller med att förmedla höga förväntningar på eleverna. Lärare försöker skapa motivation hos eleverna genom att lägga upp undervisningen på ett sätt som möter eleverna på deras nivå och där lärarna bygger vidare på elevers frågor och intressen. I lägre årskurser uppmuntrar lärarna också sina elever genom exempelvis beröm, klistermärken och stjärnor när elever gjort läxan. Elever i högre årskurser upplever dock inte i samma utsträckning att lärare uppmuntrar dem, eller att lektionerna är stimulerande. Det framgår också att det är en skillnad på undervisningen i högstadiet jämfört med låg- och mellanstadiet på så sätt att lärare på högstadiet kräver mer för att ge elever beröm och uppmuntran. Även om det finns lärare som uttrycker höga och adekvata förväntningar på eleverna, finns det också lärare som inte agerar på sätt som skapar ett tillåtande klassrumsklimat eller stärker alla elevers självförtroende. Exempelvis uppfattar eleverna att vissa lärare behandlar en del elever hårdare än andra och att en klass har sämre rykte än andra klasser, vilket har förmedlats till dem av lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Lärare behöver, under ledning av rektorn, utveckla strategier så att elevernas självförtroende och motivation stärks samt förmedla höga förväntningar på alla elever.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att undervisningen inte i alla delar stärker alla elevers självförtroende och motivation, särskilt när det gäller de

högre årskurserna. Genom att stärka skolans arbete på detta område skapas bättre förutsättningar för att alla elever ska utveckla sin lust att lära.

Skolinspektionen rekommenderar därför att skolledningen och rektorn tillsammans diskuterar hur lärarna kan utforma undervisningen så att de stärker elevernas självförtroende och bidrar till positiva förväntningar och nyfikenhet hos eleverna. Här kan lärarna med fördel ta hjälp av varandra och dela med sig av goda exempel på sådant som redan görs i kollegiet. Målet behöver vara att alla lärare uttrycker höga och realistiska förväntningar på elevernas inställning och förmåga till ansträngning såväl som på deras kunskapsutveckling. Lärarna behöver ha ett bemötande som stärker elevernas självförtroende och motivation. Engagemang hos eleverna kan exempelvis skapas genom att sätta in uppgifter i ett för eleverna angeläget och meningsfullt sammanhang, genom att förklara varför en viss uppgift är viktig eller genom att erbjuda en större variation av uppgifter att välja mellan. En viktig del i att stärka motivation och självförtroende är också att alla lärare skapar ett tillåtande klimat i klassrummet genom att till exempel se till att eleverna vågar ta risker och göra försök, där misstag ses som tillfällen till lärande. Alla lärare behöver också ge positiv respons på elevernas arbetsinsats och uppmuntra dem att göra sitt bästa och våga sikta högre.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att utbildningen ska präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa och elever, observationer samt inkommen dokumentation.

Arbetet med trygghet

Det finns ett aktivt arbete med att skapa trygghet som bygger på gemensamma förhållningssätt, även om arbetet endast delvis utgår från en systematisk kartläggning av elevernas trygghet. Det främjande trygghetsarbetet på skolan omfattar aktiviteter och insatser på olika nivåer. Bland annat har varje klass schemabrytande aktiviteter tillsammans med sina lärare vid terminsstart i syfte att skapa trygghet och bygga goda

relationer. Utifrån ett liknande syfte hålls varje läsårsstart också ett läger för elever i årskurs 7 där eleverna genomför aktiviteter tillsammans med sina mentorer. Personalen arbetar härutöver utifrån gemensamma arbetssätt som exempelvis innebär en hög vuxennärvaro, rastvärdar på alla raster och att all personal äter pedagogisk lunch i matsalen. Rektorn förmedlar också tydligt att alla vuxna på skolan är viktiga i trygghetsarbetet, oavsett personalkategori. Vidare genomförs förebyggande och åtgärdande insatser utifrån risker som identifierats på skolan. Till följd av information som framkommit vid bland annat klassråd och elevråd har skolan exempelvis förstärkt vuxennärvaron vid fotbollsplanen och entrén till matsalen. Efter ett ökat antal incidenter och skadegörelse i högstadiets lokaler under höstterminen har skolan också installerat övervakningskameror. Utöver via klass- och elevråd samt kränkingsanmälningar, skapar rektorn sig en bild av tryggheten genom närvaro i verksamheten och dialog med personal och elever i både formella och informella sammanhang. Under innevarande läsår har skolan också genomfört sociogram med eleverna för att kartlägga sociala grupperingar och trygga vuxna. I kartläggningen har dock inte ingått frågor om hur tryggheten i sig upplevs av eleverna. Skolan har inte heller regelmässigt genomfört någon trygghetsenkät, men ledningsgruppen har tagit fram en sådan enkät som är planerad att genomföras under vårterminen.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Personalen bedriver på vissa sätt ett samlat arbete för att främja studiero, men det saknas samsyn och tydliga förhållningssätt i arbetet. Det finns vissa gemensamma metoder för att skapa en lugn miljö på lektionerna som tillämpas av lärarna. Exempel på detta är att lärarna samlar in mobiltelefoner och att eleverna på högstadiet har fasta placeringar som främst används i början av terminen. Det finns också tillgång till hjälpmedel som eleverna kan använda, såsom skärmar och hörselskydd. Om en elev stör under lektionen säger lärarna till, vilket oftast hjälper. I annat fall kan eleven vid behov få lämna klassrummet. Eleverna är delaktiga i arbetet med studiero genom att lärarna pratar med dem vid problem och genom att studieron är en punkt på mentorstiden varje vecka. Eleverna i en årskurs har även fått skriva brev till sina lärare och beskriva situationen i klassen, vilket sedan följdes upp med enskilda samtal. Vidare förekommer att frågor om studiero diskuteras mellan lärare i arbetslagen eller att kollegor ber varandra om tips, men detta sker främst på förekommen anledning. Det saknas en tydlig samsyn mellan lärare kring vad studiero innebär. Lärarna har olika toleransnivå och vissa lärare ställer högre krav på studiero än andra, vilket märks när lärarna går in och undervisar i varandras klasser eller när eleverna byter lärare. Elever uttrycker också att vissa lärare bemöts med mer respekt än andra när det gäller att skapa studiero.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn och lärarna behöver utveckla ett samlat arbete med studiero som inkluderar gemensamma strategier och samsyn kring vad studiero innebär.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att lärarna inte har en samstämmig bild av vad studiero innebär. Det finns få gemensamma förhållningssätt i arbetet med att upprätthålla studiero på lektionerna och diskussioner om studiero sker främst på förekommen anledning. Utan samsyn och en tydlig gemensam grund riskerar enskilda lärares förmåga att få avgörande betydelse för vilken studiero som råder i klassrummet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna diskuterar vad som kännetecknar god studiero och vilka faktorer som är betydelsefulla för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Det kan till exempel göras genom att rektorn initierar gemensamma diskussioner om förhållningssätt inom ramen för det kollegiala lärandet. Rektorn kan också engagera elevhälsans professioner i arbetet, utifrån deras roller och funktioner. Gemensamma förhållnings- och tillvägagångssätt bidrar till att lärarna kan hantera uppkomna situationer på likartat sätt. När det finns en gemensam linje i lärarnas tolerans för olika beteenden och vilka konsekvenser störande moment ger, skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag.¹ Detta bidrar också till att förflytta kortsiktiga åtgärder från enskilda lärare till ett mer främjande arbete för studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg, 5. Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till

¹ Skolinspektionen (2020). *Skolors arbete med trygghet och studiero. En tematisk analys utifrån beslut fattade inom regelbunden kvalitetsgranskning 2018-2019.*

bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn gör en begränsad analys av omdömen och betygssättning utifrån ett likvärdighetsperspektiv. I sin analys av betygen har rektorn inte identifierat några skillnader mellan exempelvis ämnen eller lärare som kan kopplas till skillnader i lärarnas bedömningsarbete. I något fall har rektorn kontrollerat bedömningsunderlagen efter att elever signalerat att de varit missnöjda med sitt betyg, och rektorn har då inte funnit något avvikande. När det gäller relationen mellan slutbetyg och resultat på nationella prov finns större avvikelser över tid i samhällsorienterande och naturorienterande ämnen (SO och NO). Rektorn har i något fall fört diskussioner med en enskild lärare om detta. Rektorn har dock ingen tydlig bild av eller förklaring till samtliga av de avvikelser som finns över tid mellan betyg och nationella prov, exempelvis kopplat till kön.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg

Rektorn ger vissa förutsättningar för att lärarna ska kunna samverka med varandra kring bedömningsfrågor, men rektorn leder inte arbetet och försäkrar sig inte heller om att alla lärare använder olika metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar. Det förekommer visserligen diskussioner och avstämningar kring bedömning och betyg, men oftast sker detta på enskilda lärares initiativ. Lärarna kan exempelvis prata om bedömningar i arbetslagen och be varandra om hjälp att läsa elevtexter. Rektorn frigör tid för samverkan kring bedömning när lärare signalerar att de har behov av det, och rektorn stöttar också enskilda lärare i betygssättningen om de ber om det. Däremot finns ingen regelbunden avsatt tid för sådant arbete och rektorn ger inte heller någon tydlig ledning i hur arbetet med kvalitetssäkring av bedömningar ska bedrivas. Vid enstaka tillfällen organiserar rektorn diskussioner kring bedömningsfrågor vid exempelvis ämneskonferenser, men vid dessa tillfällen är lärare som undervisar i flera ämnen tvungna att välja en av ämneskonferenserna att delta i. Berörda lärare på högstadiet har också en dag avsatt för sambedömning av nationella prov. I de lägre årskurserna är däremot formerna för samverkan kring bedömning inte lika tydligt organiserade och det förekommer exempelvis att lärare rättar sina egna elevers nationella prov på egen hand. Utöver gemensamma diskussioner och nationella prov, använder lärarna andra metoder för att kvalitetssäkra sina bedömningar, såsom Skolverkets bedömningsstöd och kontinuerliga screeningar med stöd av specialpedagogen. Rektorn följer dock inte på ett strukturerat sätt upp hur alla lärare arbetar för likvärdighet i bedömningar, omdömen och betyg.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydligare leda och styra lärarnas arbete med kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg för att säkerställa att alla lärare använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att det på skolan saknas en tydlig ledning och styrning av arbetet med att kvalitetssäkra bedömningar, omdömen och betyg. Genom en tydligare organiserad samverkan på detta område kan rektorn öka möjligheterna för en mer rättssäker och likvärdig bedömning och betygssättning av elevernas kunskaper.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn ser till att alla lärare använder olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar, såsom bedömningsstöd, nationella prov, sambedömning och andra former av samverkan kring bedömningsfrågor. En del i detta handlar om att rektorn organiserar verksamheten så att alla lärare regelbundet diskuterar frågor som rör bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer. Rektorn behöver tillsammans med lärarna hitta former för ett strukturerat samarbete i syfte att öka likvärdigheten och lärarnas bedömarkompetens. Förslagsvis kan rektorn styra vissa möten så att lärarna har inplanerad mötestid för att arbeta med bedömningsfrågor tillsammans med kollegor som undervisar samma åldersgrupp eller ämnen. Vid sådana tillfällen kan lärarna exempelvis jämföra olika elevers uppgifter och resonera om vilken bedömningsnivå som är lämplig i olika fall. I arbetet kan också ingå att diskutera hur man kan läsa och tolka betygskriterier och kriterier för bedömning av kunskaper, hur lärarna allsidigt kan utvärdera elevernas kunskaper vid betygssättningen och hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer. Rektorn kan förslagsvis även förmedla tydliga förväntningar på hur bedömning av nationella prov ska gå till i alla berörda årskurser. När det gäller ytterligare samverkan kring betyg och bedömning kan rektorn också se över möjligheterna att organisera forum för bedömningsdiskussioner tillsammans med andra skolenheter.

Huvudmannens styrning och stöd

Författningsstöd

2 kap. 2, 8 a, 13, 18 och 34–35 §§, 4 kap. 3, 7–8 §§ skollagen

3 kap. 1 och 4 §§, 5 kap. 1 § kommunallagen

Lgr 22, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen styr och stödjer i flera delar skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med representanter för huvudmannen och rektorn samt inkommen dokumentation.

Självständig aktör, roller och ansvarsfördelning

Huvudmannens styrning är svag och huvudmannen gör sällan självständiga bedömningar av utbildningen. Huvudmannen sammanställer visserligen resultat avseende klagomål och anmälningar om kränkande behandling, men huvudmannen gör ingen uppföljning av kunskaps- eller trygghetsresultat utan förlitar sig på de övergripande uppgifter som rektorn förmedlar och som främst rör gymnasiebehörighet och resultat på nationella prov. Huvudmannen får en nulägesbild av verksamheten dels genom ordförandens regelbundna avstämningsmöten och samtal med rektorn, dels genom de rapporter som rektorn lämnar vid styrelsemöten och som främst rör frågor kring arbetsmiljö och personal. I nuläget handlar mycket av dialogen om byggnationen av nya lokaler som huvudmannen tillsammans med rektorn planerar för. Rektorn har också informerat om hur det går med aktuella utvecklingsområden i undervisningen, men huvudmannen efterfrågar ingen specifik information utan rektorn väljer själv vad som är aktuellt att lyfta vid mötena. Rektorn har även uppdrag som skolchef och ansvarsfördelningen mellan rektor, skolchef och huvudman är förankrad hos huvudmannen. Vissa styrelsemedlemmar är dock nya och ännu inte kända i hela organisationen, även om de varit på plats och presenterat sig på skolans arbetsplatsträff.

Vidare tar huvudmannen emot och utreder ärenden rörande klagomål och kränkingsanmälningar, men informerar inte tydligt om hur arbetsgången ser ut eller hur huvudmannen säkerställer sitt oberoende. Inkomna klagomål tas emot av någon av de styrelsemedlemmar som har tillgång till huvudmannens gemensamma mejlkonto, varefter ärendet hanteras och utreds av styrelseordföranden eller annan huvudmannarepresentant tillsammans med rektorn, om ärendet inte rör rektorn själv. Information om klagomålshanteringen och kontaktuppgifter för detta ändamål ges dock enbart via skolans hemsida. Av denna information framgår inte tydligt att

det är huvudmannen som självständigt ansvarar för att utreda ärenden eller hur rutinen för detta arbete ser ut. Även om huvudmannens representanter har en medvetenhet om vikten av ett opartiskt agerande, förmedlar de inte till vårdnadshavare och elever hur arbetsgången ser ut vid exempelvis känsliga ärenden eller jävssituationer.

Behovsanpassat stöd till rektorn

Huvudmannen ger i flera avseenden ett behovsanpassat stöd till rektorn utifrån sin kännedom om verksamheten. Huvudmannen efterfrågar aktivt rektorns behov av stöd både vid styrelsemöten, avstämning inför styrelsemöten och i andra informella kontakter. Det som hittills framkommit i dessa sammanhang är att rektorn haft behov av stöd kring vissa personalfrågor, där ordföranden bidragit i att stötta rektorn. Huvudmannen har också sett att rektorn haft en hög arbetsbelastning och har därför anställt en biträdande rektor för att på detta sätt ge stöd och avlastning åt rektorn. Vidare har huvudmannen självständigt identifierat att rektorn har behov av stöd i form av kontakter med andra rektorer, men något sådant har ännu inte organiserats. Då huvudmannen i nuläget inte gör självständiga bedömningar av verksamhetens måluppfyllelse kan huvudmannen inte fullt ut identifiera eventuella ytterligare behov av stöd till rektorn.

Långsiktighet och systematik avseende förutsättningar för god undervisning

Huvudmannen tar i flera avseenden ansvar för långsiktigt goda förutsättningar utifrån den kännedom huvudmannen har om verksamheten. Vad gäller lokaler och utrustning arbetar huvudmannen tillsammans med rektorn med genomförandet av en nybyggnation som beräknas vara klar 2026. Skolchefen tillika rektorn ansvarar då för externa dialoger med exempelvis bank och lägeskommunen, samtidigt som huvudmannen är aktiv i arbetet med att se till att nybyggnationen kommer till stånd och att ta ansvar för de ekonomiska besluten. Huvudmannen för i samband med detta en dialog med rektorn och personalen om behov av en bättre NO-sal, där huvudmannen utifrån en ekonomisk kalkyl undersökt olika alternativ. Vidare ger huvudmannen ökad tilldelning av elevhälsa utifrån rektorns önskemål och har en löpande dialog med rektorn om behoven på längre sikt kopplat till att fler elever behöver stödinsatser. Däremot är huvudmannens arbete för att tillgodose nödvändiga kompetenser mer begränsat. Huvudmannen har tidigare stöttat lärare i att vidareutbilda sig, men dessa lärare har valt att inte stanna på skolan. I dagsläget har huvudmannen inte detaljkännedom om lärarbehörigheter och bidrar inte heller med några konkreta insatser vad gäller kompetensförsörjning, vare sig för rektorn eller övrig personal. Eftersom huvudmannen inte gör självständiga bedömningar av verksamhetens

måluppfyllelse har huvudmannen inte heller fullständig kännedom om eventuella ytterligare behov vad gäller förutsättningar för undervisningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Huvudmannen behöver skapa strukturer och rutiner som stödjer att huvudmannen kan agera som en oberoende part i förhållande till rektorn. I detta ingår att skaffa sig ett underlag för att kunna göra självständiga bedömningar av verksamhetens måluppfyllelse samt att tydliggöra hur huvudmannen säkerställer sitt oberoende när det gäller hantering av klagomål och kränkingsanmälningar.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att huvudmannen gör få självständiga bedömningar av verksamhetens måluppfyllelse och därmed inte heller ger en tydlig styrning i dessa frågor. Huvudmannen förmedlar inte heller tydligt hur de säkerställer sitt oberoende när det gäller hantering av klagomål och kränkingsanmälningar. Sammantaget finns en risk att huvudmannen i alltför hög grad förlitar sig på rektorn som en garant för att verksamheten genomförs i enlighet med de nationella målen.

Skolinspektionen rekommenderar därför att huvudmannen utvecklar tydliga strukturer och rutiner för att kunna förhålla sig självständigt till den uppföljning och analys som tagits fram av rektorn och personal vid skolenheten. De personer som sitter i styrelsen och företräder huvudmannen kan därigenom kritiskt granska och analysera rektorns uppföljning av resultat. De behöver i samband med detta också diskutera om den analys och de utvecklingsåtgärder som har beslutats på skolenhetsnivå är adekvata, eller om huvudmannen gör andra bedömningar av resultaten och vilka behov som finns. Även om en huvudman med endast en skolenhet kan bedriva sitt kvalitetsarbete i ett sammanhang med verksamheten, framgår av skollagen att varje huvudman på ett systematiskt sätt ska följa upp, analysera resultaten och utveckla verksamheten. För vägledning i detta arbete kan Skolverkets olika stödmaterial användas, exempelvis underlagen för det nationella kvalitetssystemet. Vidare behöver huvudmannen tydliggöra rutinen för hantering av klagomål och kränkingsanmälningar så att det framgår för både personal, elever och vårdnadshavare hur huvudmannen säkerställer sin opartiskhet i arbetet. Huvudmannen kan exempelvis informera om vem som tar emot och utreder klagomål och hur rutinen ser ut vid känsliga ärenden eller jävssituationer. Vid särskilt svåra ärenden kan huvudmannen förslagsvis använda sig av externa konsulter för att försäkra sig om en oberoende

hantering. På dessa sätt kan huvudmannen också tydligt försäkra sig om att verksamheten uppfyller de krav som finns i författningarna och att alla elever får en likvärdig utbildning av god kvalitet.

På Skolinspektionens vägnar

X Anna Johansson

Föredragande

Signerat av: Anna Johansson

X Johanna Oskarsson Abraha...

Beslutsfattare

Signerat av: Johanna Oskarsson Abrahamsson

I handläggningen av ärendet har även utredare Albin Hellberg medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Tre gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektorn.
- En intervju med huvudmannen.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter.

Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektorn arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning arbetar skolan så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, oavsett könstillhörighet? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Bedömningsområde 5: I vilken utsträckning styr och stödjer huvudmannen skolenhetens arbete med att ge eleverna en god och likvärdig utbildning i en trygg miljö? I detta område granskas hur huvudmannen arbetar med att vara en självständig aktör i arbetet mot att nå de nationella målen.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 26-27 februari 2025 och en digital intervju med huvudmannens representanter genomfördes den 28 februari 2025. Besöket genomfördes av utredarna Anna Johansson och Albin Hellberg.

Ludvigsborgs friskola är en grundskola belägen i Hörby kommun. Huvudman för skolan är Ludvigsborgs fristående skola ek. förening. Skolan har ca 220 elever i årskurs 1-9 och är enparallellig med undantag för årskurs 7 och 9 där eleverna är indelade i två klasser per årskurs. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har en biträdande rektor. Rektor är tillika skolchef.